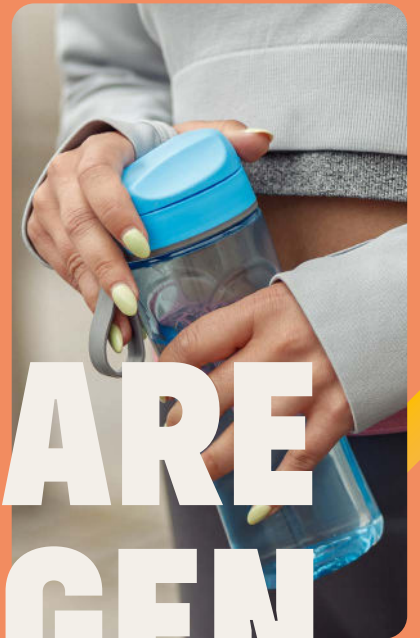

MANIFEST

HERBRUIKBARE VERPAKKINGEN 2026

Een initiatief van:

FAIR
RESOURCE
FOUNDATION

HERGEBRUIK NU

enviu

Ondertekend door

BOXO

Barra.

Branchevereniging
Kringloop
Nederland

**NV
RD**

nnn

CircuLaw

CENTRUM VOOR
DUURZAAMHEID
Haarlemmermeer

**buro
nuvo**

**PLASTIC
SOUP**
FOUNDATION

**Partners for
Innovation**

**CUP
CONCEPT**

cupstack

**DRINK
Cup!**

Re-uz.
LESS IS NOW

Future Up

FLASK
PERSONALISED REUSABLE DRINKWARE

**FAIR
RESOURCE
FOUNDATION**

enviu

**Serious
BUSINESS**

SEAVENTS
responsible event solutions

**Gemeente
Amsterdam**

SUPZERO
SNAP SINGLE USE PLASTIC FOR ZERO WASTE

**Gemeente
Leeuwarden**

**Hollands
Kroon**

**Gemeente
Haarlem**

**Gemeente
Groningen**

WECUP

WALRAVEN SAX
PREMIUM WINES & SPIRITS SINCE 1857

**Gemeente
Rotterdam**

**NATUUR
& MILIEU**
Laat zien dat het kan

SwapBox

**GEMEENTE
VIJF
HEEREN
LANDEN**

venlo

nvce

Peeze

Waddenvereniging

's-Hertogenbosch

hvc.
energie en hergebruik

**Her
Pakt**

HERGEBRUIK NU

**Het
Groene
Brein**

RAJAPACK
BY VERKOPPEL NA 1 TE VERPAKKING

**THE OCEAN
MOVEMENT**

GreenCups
EVERY CLEAN EVENT

**Good
Giving**

**m
MEIKO**

HOBART

**SCHONE
RIVIEREN**

VBDO

PACKBACK

**zero
waste
NEDERLAND**

RETUPLP
REUSABLE LIFESTYLE - WORK & MORE

**Rubbish
reusables**

avalex

**Euro
Plant
Tray**

Waarom dit manifest?

Herbruikbare verpakkingen bieden enorme kansen voor een concurrerende Nederlandse sector van innovatieve ondernemers, meer kwalitatieve lokale werkgelegenheid en een robuuste, circulaire economie waarin we minder afhankelijk zijn van het buitenland voor grondstoffen en materialen.

Herbruikbare verpakkingen zorgen ook voor vermindering van restafval en zwerfafval en lagere kosten voor bewoners.

Meer inzet op herbruikbare verpakkingen is eveneens essentieel om te voldoen aan internationale wetgeving, tegemoet te komen aan de toenemende vraag vanuit burgers en niet achterop te raken bij andere landen.

Europese Verpakkingsverordening:

Dit manifest helpt bij de uitvoering van de Packaging and Packaging Waste Regulation in Nederland en het voorbereiden van de Nederlandse markt voor de strengere Europese eisen - waar dit manifest om ambitieuzere actie vraagt dan de PPWR, is daar bewust voor gekozen omdat het laag fruit is, Nederland achterloopt bij omringende landen of omdat de markt daar zelf om vraagt.

Stimuleer de hergebruiksector, bouw aan de toekomst

Voor een Nederland waarin we slimmer, efficiënter en zuiniger met onze producten, materialen en grondstoffen omgaan.

Het door de sector aan de Europese Commissie voorgestelde hergebruik-symbool.

De oproep

Betreft: Manifest Herbruikbare Verpakkingen 2026

Beste politici,

U bent voor vier jaar verkozen om een positief verschil te maken voor ons land. U kunt deze periode aangrijpen om een trendbreuk te realiseren. **U kunt ervoor zorgen dat we de waarde van verpakkingen weer gaan inzien.** Voor onze economie, voor onze bedrijven, en voor onze leefomgeving.

Daarom roepen de xx ondertekenaars van dit manifest – die samen xxxx organisaties vertegenwoordigen – vanuit industrie, bedrijfsleven, overheden, brancheverenigingen, de academische wereld en maatschappelijke organisaties u op om u deze periode hard te maken voor:

- **WETTELIJK BINDENDE HERGEBRUIKDOELSTELLINGEN** in aparte productcategorieën (zoals drankverpakkingen, e-commerce en glazen verpakkingen), uiterlijk in 2027
- **EENDUIDIGE EN (VER)SIMPEL(D)E WETGEVING** rond herbruikbare verpakkingen – waar aan vastgehouden wordt – zodat aanbieders en afnemers van circulaire verpakkingssystemen met zekerheid kunnen investeren in de toekomst (denk aan verplicht hergebruik voor consumptie ter plaatse)
- **HERVORMING VAN DE UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID (UPV)**, zodat herbruikbare systemen gestimuleerd worden en eenmalige verpakkingen ontmoedigd, door het stellen van doelen, tariefdifferentiatie en investeringen in hergebruik.
- **VERPLICHT STELLEN VAN CONCRETE HERGEBRUIKCRITERIA** rond verpakkingen in publieke aanbestedingen en overheids catering, zodat de overheid zelf het goede voorbeeld geeft.
- **ONTWIKKELING VAN EEN NATIONALE ROUTEKAART** voor herbruikbare verpakkingssystemen, inclusief standaardisatie en heldere definities.
- **HERVERDELING VAN DE OVERHEIDSSUBSIDIES VOOR EENMALIGE VERPAKKINGEN**, materiaalsubstitutie en (met name) recycling, met meer nadruk op hergebruik om de ontwikkeling van infrastructuur voor herbruikbare verpakkingssystemen te versnellen.

De herbruikbare verpakkingsector heeft juist nu uw steun nodig

Herbruikbare verpakkingen hebben schaal nodig om economisch en ecologisch beter te presteren dan de eenmalige variant. Sommige verpakkingen kennen al decennialang uitstekend werkende hergebruikssystemen op grote schaal in zowel B2C (bijvoorbeeld de bierfles) als B2B (denk aan pallets). Andere categorieën in B2C (bijvoorbeeld verzendverpakkingen) en B2B (denk aan plantentrays) hebben juist nu steun nodig van overheid en politiek om de juiste schaal te bereiken. Hiervoor moeten de juiste randvoorwaarden geschapen worden.

Nederland heeft de kans om uit te groeien tot een Europese koploper in circulaire verpakkingssystemen. Wij vragen u deze regeerperiode te benutten om ambitie om te zetten in wetgeving en noodzakelijke maatregelen.

Waarom na één keer weggooiden?

Je gooit een trui, een boek of een tandenborstel niet na één keer weg. Waarom een verpakking, in veel gevallen, wel? Om ons heen beweegt de wereld steeds meer richting herbruikbare verpakkingen. Nederland investeert jaarlijks tientallen miljoenen in onze recyclingsector, maar recycling alleen is niet voldoende om concurrerend te blijven in de toekomst: herbruikbare verpakkingen zijn de weg voorwaarts.

Steeds meer bedrijven, overheden en burgers zoeken naar manieren om efficiënter met onze spullen om te gaan, oftewel 'levensduurverlenging'. Daarom sturen internationale wetgeving, nationale beleidsaanbevelingen van gerenommeerde instituten, verzoeken van politici, lokaal beleid, innoverende ondernemers en consumenten steeds meer op de transitie van wegwerp naar hergebruik. Logisch, want de cultuur waarin we verpakkingen na eenmalig gebruik weggooiden heeft de afgelopen decennia geleid tot steeds grotere afvalbergen, verspilling van grondstoffen en materialen, hoge kosten voor de samenleving en een verslechterde kwaliteit van de leefomgeving. Herbruikbare verpakkingen zijn een belangrijke oplossing. Dat betekent in veel gevallen leren van vroeger: denk aan de melkfles, de broodtrommel of de houten krat.

'Comeback' van de melkboer?

Hergebruik is niets nieuws. Voordat de wegwerpmaatschappij begon in de jaren '50 van de 20ste eeuw kenden we enkel hergebruik. Het bekendste voorbeeld is wellicht de melkboer, die grotendeels is verdwenen. Wie heeft er niet gewerkt, of in ieder geval besteld?

Bijlagen

Meer informatie over de voordelen, kansen en ontwikkelingen rond herbruikbare verpakkingen

Inhoud bijlagen

Bijlage 1:	Toelichting bij verzoeken aan politiek	09
Bijlage 2:	Wat is hergebruik ook alweer?	11
Bijlage 3:	Herbruikbare verpakkingen: het kán al(lang)!	12
Bijlage 4:	Levensduurverlenging	13
Bijlage 5:	Voordelen van herbruikbare verpakkingen voor Nederland	14
Bijlage 6:	Politiek en bestuurlijk draagvlak	18
Bijlage 7:	Waarom voldoet een goed ingericht hergebruikstelsel?	19
Bijlage 8:	Status herbruikbare verpakkingen per categorie	20
	Welke verpakkingscategorieën kennen al goed werkende hergebruikssystemen?	21
	Bij welke verpakkingscategorieën is de transitie ingezet en is er veel potentie voor de toekomst?	21
Bijlage 9:	Hergebruik-symbool	22
Bijlage 10:	Best practices uit binnen- en buitenland	23
Bijlage 11:	Herbruikbare verpakkingen in de media	25
Bijlage 12:	De opkomst van eenmalige verpakkingen (midden 20e eeuw)	26
Bijlage 13:	Wat kunt u nog meer doen	27

Bijlage 1: Toelichting bij verzoeken aan politiek

1. Wettelijk bindende hergebruikdoelstellingen in aparte productcategorieën (zoals drankverpakkingen, e-commerce en glazen verpakkingen), uiterlijk in 2027

Momenteel hebben we in Nederland gecombineerde recycling- en hergebruikdoelstellingen voor verpakkingen, die we behalen door recycling en doordat zware, herbruikbare producten zoals pallets (waar al veel hergebruik plaatsvindt) meetellen voor het geheel. Dat stimuleert geen bredere transitie naar herbruikbare verpakkingen. De Rijksoverheid constateerde dit al: momenteel wordt er onderzoek gedaan naar het lostrekken van de recycling- en hergebruikdoelstellingen.

2. Eenduidige en (ver)simpel(d)e wetgeving rond herbruikbare verpakkingen - waar aan vastgehouden wordt - zodat aanbieders en afnemers van circulaire verpakkingsooplossingen met zekerheid kunnen investeren in de toekomst (denk aan verplicht hergebruik voor consumptie ter plaatse)

Maak wetgeving duidelijk, en hou vast aan de lijn. We hebben eerder het terugdraaien van wetgeving gezien onder invloed van lobby vanuit aanbieders van eenmalige verpakkingen. Dat brengt veel onzekerheid - en verliezen - mee voor ondernemers die investeren in de toekomst. Biedt hen investeringszekerheid, en geen grillig beleid.

3. Hervorming van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV), zodat herbruikbare systemen gestimuleerd worden en eenmalige verpakkingen ontmoedigd, door het stellen van doelen, tariefdifferentiatie en investeringen in hergebruik.

De huidige UPV verpakkingen is ingericht om meer recycled content te stimuleren en voor het opruimen, inzamelen en, in het beste geval, recyclen van verpakkingen. Landen om ons heen laten zien dat het instrument UPV juist uitermate geschikt is om meer op preventie en hergebruik van verpakkingen te sturen (zie bijlage 9). Hierbij kan het helpen om doelen te stellen, gunstiger tarieven te rekenen voor het op de markt brengen van herbruikbare verpakkingen t.o.v. eenmalige verpakkingen en vanuit de UPV-gelden te investeren in hergebruiksystemen (zoals in Frankrijk en België).

4. Verplicht stellen van concrete hergebruikcriteria rond verpakkingen in publieke aanbestedingen en overheids catering, zodat de overheid zelf het goede voorbeeld geeft.

De Nederlandse overheid is met een inkoopvolume van ruim 100 miljard euro per jaar de grootste afnemer in Nederland. Dit enorme bedrag biedt een unieke kans om maatschappelijke waarde te creëren, ook rond verpakkingen.

5. Ontwikkeling van een nationale routekaart voor herbruikbare verpakkingssystemen, inclusief standaardisatie en heldere definities.

Voor diverse verpakkingscategorieën, die nog in een beginfase van de transitie naar hergebruik zijn, is regie nodig en duidelijkheid over randvoorwaarden voor hergebruikssystemen. De Rijksoverheid kan een belangrijke rol spelen in het uitstippelen van de route richting succesvol hergebruik.

6. Herverdeling van de overheidssubsidies voor materiaalsubstitutie en (met name) recycling, met meer nadruk op hergebruik om de ontwikkeling van infrastructuur voor herbruikbare verpakkingssystemen te versnellen.

Jaarlijks worden tientallen miljoenen subsidie toegekend aan (het verbeteren van) recycling, en ook het switchen van het ene wegwerpmateriaal naar het andere wordt ruim gesubsidieerd. Daarnaast zijn banken verslaafd aan de verdienmodellen van de wegwerpmaatschappij, en financieren zij o.a. materiaalsubstitutie dat de wegwerpmaatschappij in stand houdt. Om een gelijk spelveld te creëren moeten subsidies voor herbruikbare verpakkingen - die pas net beginnen op te duiken - opgeschaald worden.

Bijlage 2: Wat is hergebruik ook alweer?

Hergebruik (Engels: reuse) is het opnieuw gebruiken van een product of, in dit geval, verpakking voor dezelfde functie. Hierbij wordt de fysieke vorm niet gewijzigd of teruggebracht naar materialen of grondstoffen, zoals bij recycling. Hergebruik kan via *return* of *refill*. Het kwadrant toont vier businessmodellen voor herbruikbare verpakkingen.

Return = een verpakking wordt teruggebracht naar waar het vandaan komt (denk aan de boodschappenkrat of de herbruikbare milkshakebeker) om hergebruikt te worden

Refill = een gebruiker hervult een verpakking thuis of onderweg (denk aan het hervulbare wasmiddel of de koffiebekers)

Bron: Reusable packaging business models | Ellen MacArthur Foundation.

Bijlage 3: Herbruikbare verpakkingen: het kán al(lang)!

Heeft u weleens..

- een bierflesje of -kratje met statiegeld ingeleverd?
- een herbruikbare boodschappentas meegenomen?
- een frisdrank uit een glazen flesje gedronken in de horeca?
- een keramieken bord gebruikt in een restaurant?
- een harde plastic beker ingeleverd op een evenement?
- een boodschappenkrat teruggegeven aan de bezorger?
- een bierfust aangesloten bij de lokale sportvereniging?
- een broodtrommel mee naar school of werk genomen?
- een koffiemok gebruikt op kantoor?
- een bloemenemmer gezien bij het tuincentrum?
- een tupperwarebak met eten ingevroren thuis?
- een hervulbare aansteker gebruikt?
- een koffie- of milkshake beker met statiegeld weer geretourneerd?
- een verzendverpakking met statiegeld ingeleverd bij een inleverpunt?

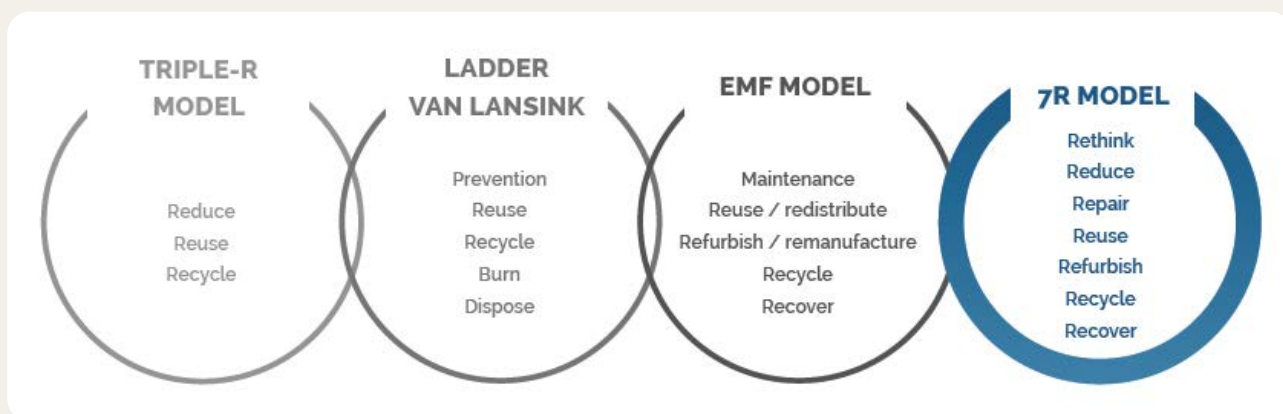
Dan heeft u een herbruikbare verpakking gebruikt. :)

Bijlage 4: Levensduurverlenging

We gooien een trui, een boek of een tandenborstel niet weg na één keer gebruik. Waarom, in veel gevallen, een verpakking wel?

Levensduurverlenging

Het hergebruiken van verpakkingen zorgt, net als reparatie van bijvoorbeeld een telefoon meubelstuk, voor het langer intact houden van producten. Diverse modellen voor efficiënter en langer gebruik van onze grondstoffen, en dus minder verspilling, geven de belangrijke plaats van hergebruik (reuse) in een circulaire economie aan:

Modellen met strategieën voor een circulaire economie, in volgorde van effectiviteit
Bron: <https://aboutcircular.nl/2019/12/06/de-r-en-van-de-circulaire-economie/>

Waar het kan, moeten we verpakkingen weglaten (refuse & rethink), bestaande verpakkingen zoveel mogelijk hergebruiken (reuse) en bij end-of-life altijd zorgen voor hoogwaardige recycling (recycle). Of, zoals het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) het noemt: verminderen, verlengen en verwerken.

Huidig lineair systeem duur en niet voldoende

Momenteel gaat de meeste aandacht binnen de circulaire economie op het gebied van verpakkingen uit naar recycling en materiaalsubstitutie. Veel eenmalige verpakkingen worden echter niet gerecycled, maar verbrand of gestort. We zijn al decennia aan het optimaliseren, maar echt goede oplossingen blijven uit. De hoeveelheden (zwerf)afval en CO₂ in het milieu blijven toenemen. De doelstellingen voor vermindering worden niet gehaald, ondanks de substantiële publieke investeringen in recycling. De focus op recycling houdt verdienmodellen van extractieve en producerende industrieën in stand: we blijven steeds opnieuw virgin grondstoffen gebruiken. Bedrijven hoeven hun primaire proces niet te veranderen, want ze kunnen eenmalig blijven verkopen. Daarbij kost het in stand houden van activiteiten zoals afvalmanagement, frequent leeghalen van openbare afvalbakken en opruimen zwerfafval opruimen de samenleving veel geld.

Bijlage 5: Voordelen van herbruikbare verpakkingen voor Nederland

Hergebruikssystemen bieden kansen voor onze economie, onze ondernemers, ons leefmilieu en onze gezondheid. De transitie naar herbruikbare verpakkingen versterkt onze economie, bedrijven en koopkracht en onze positie in het internationale veld. Herbruikbare verpakkingen in goed ingerichte systemen zijn duurzamer en goedkoper dan wegwerp. Investeren in de hergebruiksector zorgt voor:

Economie

- **Innovatieve, Nederlandse sector:** die een substantiële bijdrage kan leveren aan de Nederlandse economie
- **Robuustere, duurzame economie:** een concurrerend bedrijfsleven zorgt voor een sterkere economie - steeds meer rapporten tonen de huidige en toekomstige bijdrage van herbruikbare verpakkingen aan het BBP, zie o.a. de European Reuse Barometer
- **Meer en kwalitatievere (betere) lokale werkgelegenheid:** inschakelen sociale economie, maatwerkbedrijven zorgen voor logistieke ondersteuning van het hergebruikstelsel, transport en reinigen van de herbruikbare verpakkingen
- **Grondstoffen(onafhankelijkheid) en leveringszekerheid:** hoe minder we verspillen en hoe meer verpakkingen we lokaal in the loop houden, hoe minder afhankelijk we zijn van het buitenland
- **Indekken tegen risico's:** bij afhankelijkheid van nieuwe grondstoffen en materialen kunnen grote prijsschommelingen voor risico's rond leveringszekerheid zorgen
- **Lokale economische groei:** als we niet afhankelijk zijn van (te) goedkoop plastic uit China en VS kunnen we een sterkere Nederlandse en Europese sector opbouwen
- **Lagere kosten voor gemeenten, provincies en andere gebiedsbeheerders:** minder afval en zwerfafval betekent lagere kosten voor gebiedsbeheerders, en dus burgers (die nu deels opdraaien voor de kosten van de wegwerpmaatschappij)

Ondernemers

- **Schaalvoordelen:** opschaling van hergebruik zorgt voor kostenreductie
- **Consumentenervaring:** kwalitatievere herbruikbare verpakkingen zorgen voor een betere gebruikerservaring
- **Lagere kosten voor burgers en bedrijven:** minder grondstoffen, minder afval en minder zwerfafval betekent lagere kosten voor zowel ondernemers als gebiedsbeheerders (dus: burgers)
- **Klimaatdoelen halen:** overstappen naar herbruikbare verpakkingen kan een substantiële bijdrage leveren aan het behalen CO₂- en andere milieudoelen
- **Minder administratielasten:** bij uitzonderingen op hergebruik-wetgeving moet steeds vaker melding gedaan worden en administratie bijgehouden worden
- **Investeren vanuit de markt:** Nederlandse ondernemers investeren enorme bedragen in de toekomst van herbruikbare verpakkingssystemen
- **Veiliger en prettiger werkomgeving:** herbruikbare verpakkingen zorgen voor minder risico en minder blootstelling aan afval op de werkvloer
- **Efficiëntere inzet beschikbare transportruimte**

Schonere, gezondere en veiligere leefomgeving voor iedereen

Veel van de onderstaande argumenten voor een schonere leefomgeving leveren ook kostenbesparing op voor de samenleving: het in stand houden van activiteiten zoals afvalmanagement, frequent leeghalen van openbare afvalbakken en zwerfafval opruimen kost veel geld voor gebiedsbeheerders, bedrijven en burgers.

- **Schonere leef- en recreëromgeving:** vervuilde straten en volle prullenbakken zijn een van de grootste ergernissen van burgers, terwijl herbruikbare verpakkingen voor veel minder (zwerf)afval zorgen
- **Minder verbranding:** bij herbruikbare verpakkingen vindt veel minder verbranding plaats dan bij de continue stroom van eenmalige verpakkingen die in het (zwerf)afval belanden
- **Minder export van afval:** Europese landen exporteren een deel van hun afval naar Turkije, Indonesië en andere landen waar het deels op stortplaatsen en in het milieu terecht komt, waarmee we onze milieuproblemen externaliseren. Meer herbruikbaar betekent minder afval, en dus minder export.
- **Legere prullenbakken:** thuis, op werk en in de publieke ruimte
- **Veiligheid (eerder agressief gedrag in een viezere omgeving):** hoe schoner de leefomgeving, hoe beter mensen zich gedragen
- **Klimaat:** sneller werken aan klimaatdoelstellingen
- **Minder transport:** herbruikbare verpakkingen in goed ingerichte systemen vergen minder transportbewegingen dan eenmalige verpakkingen - de winning van grondstoffen, productie van materialen, transport van halffabrikaten, transport naar en van gebruiker, transport naar en van verwerker en steeds dezelfde loop zorgt voor meer transport dan de gesloten loop van productie, gebruik, wassen, distributie, gebruik, etc.
- **Minder energieverbruik:** herbruikbare verpakkingen in goed ingerichte systemen vergen minder energieverbruik dan eenmalige verpakkingen - zie vorig punt
- **Minder waterverbruik:** herbruikbare verpakkingen in goed ingerichte systemen vergen minder waterverbruik dan eenmalige verpakkingen - dat komt door de continue productie, verwerking en recycling van eenmalige verpakkingen waarvoor veel water nodig is, terwijl bij (een deel van de) herbruikbare verpakkingen vooral het wassen water verbruikt maar dat gebeurt met (steeds) efficiënte(re) machines
- **Minder grondstoffen en materialen:** hoe langer we verpakkingen 'in the loop' houden, hoe minder grondstoffen en materialen we nodig hebben
- **Minder geëxternaliseerde kosten dan bij eenmalig:** de winning van grondstoffen, de productie van materialen en de berging afval en zwerfafval zorgen voor kosten voor de samenleving die niet direct evident zijn: denk aan het herstellen van waterkwaliteit, natuur en gezondheid van mens en dier.
- **Minder microplastics:** minder eenmalige, plastic bevattende verpakkingen, betekent minder microplastics.

Nog een belangrijk voordeel:

- **Wennen aan waarde:** via herbruikbare verpakkingen gaan we wennen aan de waarde van verpakkingen en andere producten. Dat kan tot gevolg hebben dat we in het algemeen zuiniger met onze spullen om zullen gaan.

Wetgeving en beleidsaanbevelingen

Europese Unie - wetgeving

- **Packaging and Packaging Waste Regulation (PPWR):** stuurt op het uitfasen van bepaalde wegwerpverpakkingen, meer ruimte voor hergebruik en bevat preventiedoelen waarvoor hergebruik essentieel is - waar dit manifest om ambitieuzere actie dan de PPWR vraagt, is daar bewust voor gekozen omdat het laag fruit is, we achterlopen bij landen om ons heen en/of omdat de markt daar zelf om vraagt
- **Single-Use Plastics Directive (SUPD):** evaluatie is eind 2025 gestart, herziening verwacht in de zomer 2027 met nieuwe maatregelen voor diverse type verpakkingen
- **Circular Economy Act (CEA):** de Circular Economy Act wordt in Q4 2026 verwacht - het is nog niet duidelijk wat daarin komt, maar focus op hergebruik is te verwachten constaterende dat het Circular Economy Action Plan (CEAP) uit 2020 herbruikbaarheid centraal stelt om de economie te transformeren, met als doel het percentage circulaire economie tegen 2030 te verdubbelen tot 24%. Het plan schrijft voor dat alle verpakkingen op de EU-markt tegen 2030 herbruikbaar of recyclebaar moeten zijn, waarbij de nadruk ligt op productontwerp, reparatie en strengere regels voor wegwerpartikelen om de duurzaamheid te bevorderen en afval te verminderen.

Landelijk - beleidsaanbevelingen & doelstellingen

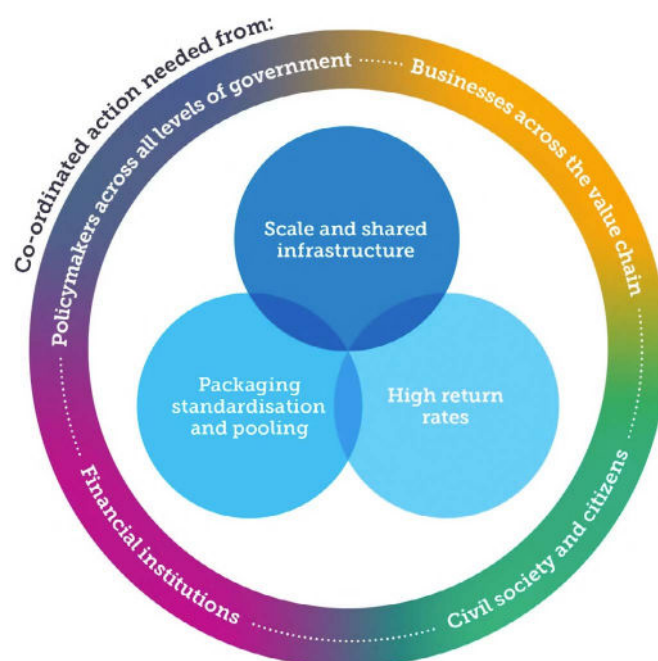
- Met de actualisatie 2025 van het **Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE)** worden de doelen concreter, waarbij de focus verschuift van alleen recyclen naar echt hergebruik en het verminderen van de vraag naar primaire grondstoffen.
- Het eindrapport van de **evaluatie Hergebruik en Recycle Doelstellingen** in 2025 toonde aan dat de totale hoeveelheid verpakkingsmateriaal toeneemt. De toename komt voornamelijk door de groei van papier en karton. Daardoor wordt momenteel een vervolgonderzoek naar het opstellen van aparte hergebruikdoelstellingen uitgevoerd.
- Het **Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)** riep in februari 2026 op tot meer hergebruik in Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)
- De **Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR)** riep in maart 2026 op tot meer circulaire verpakkingen voor een sterker klimaat, sterkere economie en sterkere samenleving
- Nederland heeft als doel om **40% minder eenmalige plastic bevattende bекers en bakjes** in 2026 te hebben t.o.v. 2022
- Nederland wil de hoeveelheid **onnodige hoeveelheid verzendmaterialen en verzendverpakkingen terugdringen**

Regionaal en lokaal

- Steeds meer **gemeenten** nemen verplichtingen rond herbruikbare verpakkingen in hun wetgeving op, zoals de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Rapporten

1. A 30%+ reuse future for the UK - A data-driven view of the commercial and environmental benefits of reuse at scale (Go Unpackaged, 2025):
<https://static1.squarespace.com/static/64f87d1ca3b62218f953f0c8/t/69552221eb2ab16bc6054d0/1767186977435/Report-30percent-Reuse-GoUnpackaged.pdf>
2. Breaking the Plastic Wave 2025 - An Assessment of the Global System and Strategies for Transformative Change (Pew Charitable Trust, 2025):
<https://www.pew.org/en/research-and-analysis/reports/2025/12/breaking-the-plastic-wave-2025>
3. European Reuse Barometer (New ERA, 2025):
<https://newreusealliance.eu/barometer/>
4. Verkenning herbruikbare verpakkingen (Partners for Innovation in opdracht van Rijkswaterstaat, 2024):
<https://partnersforinnovation.com/wp-content/uploads/2024/02/20240130-Transitie-aanjager-herbruikbare-verpakkingen-verkenning.pdf>
5. Reuse Roadmap Supermarkten 2030 (Minister van Infrastructuur en Waterstaat, 2024):
<https://open.overheid.nl/documenten/ab381d94-9e92-4316-87f0-6f0487595f13/file>
6. Unlocking a reuse revolution: scaling returnable packaging (Ellen MacArthur Foundation, 2023):
<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/scaling-returnable-packaging/overview>
7. Facilitating the adoption of takeaway reuse systems (Eunomia, ZWE, Sept 2024):
<https://zerowasteurope.eu/library/reuse-aarhus-berlin-public-authorities/>

Bijlage 6: Politiek en bestuurlijk draagvlak

Bijna alle politieke partijen, van links tot rechts, spraken eerder hun steun uit voor herbruikbare verpakkingen:

- ✓ **Herbruikbare glazen flessen en potten stimuleren:**
Steun van bijna alle partijen
- ✓ **Herbruikbare verzendverpakkingen stimuleren:**
Steun van bijna alle partijen
- ✓ **Herbruikbare bekens in de Tweede Kamer:**
Steun van bijna alle partijen
- ✓ **Onderzoeken of UPV-gelden in hergebruik geïnvesteerd kunnen worden:**
Meerderheid

Bijlage 7:

Waaraan voldoet een goed ingericht hergebruikstelsel?

Hergebruik is goedkoper en duurzamer dan eenmalige verpakkingen wanneer het systeem goed wordt ingericht. Aansprekende voorbeelden zijn de bierfles (Bruine Nederlandse Retourfles), servies, pallets en kratten. Stappen voor hergebruik, die aansluiten bij wat ook nodig is voor een goed recyclingsstelsel van eenmalige verpakkingen:

- Gemakkelijk inleveren via goede inlever-infrastructuur (zoals bij bierkratjes die door één automaat gaan die op een logische plek staat)
- (Financiële) prikkel voor de consument voor retour, zoals statiegeld
- Goede communicatie en educatie van consumenten / gebruikers
- Universele verpakkingsstandaarden binnen productcategorieën
- Efficiënt transport en beperkte transportafstanden (maximaal 200 kilometer)
- Hoogwaardige recycling (na optimaal hergebruik)
- Rekening houden met kwaliteitsstandaarden voor food contact material, chemie, medicatie, etc.

Stappen die specifiek voor hergebruik gemaakt moeten worden:

- Minimaal aantal rotaties van de verpakking (hoge return rates)
- Gestandaardiseerde, duurzame, stevige verpakkingen geschikt voor hergebruik (die een minimaal aantal rotaties meegaan)
- Schaalbare en gedeelde infrastructuur, zoals systemen voor efficiënte retourlogistiek, sorteren en wassen
- Ondersteunend beleid- en inkoopvoorwaarden: afvalwetgeving, systemen en inkoopvoorwaarden die hergebruik ondersteunen
- Ketensamenwerking langs gehele keten, inclusief nieuwe modellen voor eigenaarschap en verdienen (van wie is de verpakking)
- Goede tracking- en registratie technologie
- Financieel afwegingskader: nieuwe manieren van berekenen en investeren in nieuwe systemen
- Gedragsverandering: campagnes, bewustwording, communicatie van gebruikers en consumenten
- Veranderen van onderliggende aannames en verhalen: zolang we geloven dat we altijd alles 'just in time' nodig hebben, alles altijd perfect moet zijn, en we geld mogen verdienen ten koste van afval en natuur, zal het moeilijk zijn het systeem te veranderen

Randvoorwaarden

Hergebruik heeft schaal nodig om zowel economisch en ecologisch te werken - dat betekent volume en een fijnmazig netwerk gerealiseerd door:

- Ondersteunend juridisch kader (zoals doelstellingen voor hergebruik, verbod op eenmalige verpakkingen in bepaalde omstandigheden en uitbreiding van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid - zie oproep op pagina 5)
- Financiële prikkels die hergebruikssystemen ondersteunen en/of eenmalige verpakkingen afremmen (zoals heffing, accijnzen, UPV, meerprijzen en poolingskorting)

Bijlage 8: Status herbruikbare verpakkingen per categorie

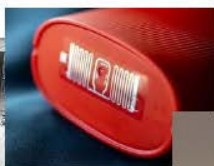
Welke verpakkingscategorieën kennen al goed werkende hergebruiksystemen?

- Transportverpakkingen: pallets & kratten
- Bierflessen en -kratten
- Glazen frisdrank- en waterflessen (B2B)
- Bierfusten
- Boodschappentassen
- Bloemenfusten
- Opbergcontainers voedsel
- Zeep- en schoonmaak dispensers

Bij welke verpakkingscategorieën is de transitie ingezet en is er veel potentie voor de toekomst?

- Verzendverpakkingen (e-commerce)
- Glazen flessen en potten (wijn, overig bier, sappen, dry goods, zuivel)
- Bulk dispensers
- Plantentrays
- Pizzadozen
- Schoonmaakproducten (B2B en navul)
- Winkeldisplays
- Cosmetica
- Aanstekers
- Bekers en maaltijdverpakkingen (aardewerk/ porselein, glas, metaal, plastic)
- Groente- en fruitbakjes
- Pallethoezen (ipv wikkelfolie)
- FIBCs (Flexible Intermediate Bulk Containers)
- PLHA (Packaging for Large Household Appliances)
- Broodzakken
- Groente- en fruitnetjes

Bijlage 9: Hergebruik-symbool

De hergebruik-sector vroeg de Europese Commissie in 2025 om duidelijke en robuuste criteria voor het gebruik van een nieuw te ontwerpen hergebruik-symbool. Deze criteria moeten ervoor zorgen dat alleen verpakkingen die in de praktijk daadwerkelijk worden hergebruikt, het symbool mogen dragen. Dit helpt greenwashing te voorkomen. Het symbool moet ook dienen als een instrument om eindgebruikers en consumenten gemakkelijk te informeren over de herbruikbaarheid van de verpakking. Bij implementatie geeft de Europese Commissie gehoor aan de oproep vanuit de sector om hergebruik nog beter te reguleren.

Bestaand recycle symbool

Het recycle-symbool gaat over grondstoffen en materialen (zoals plastic, papier, glas en metaal) 'in the loop' houden, terwijl het nieuw te ontwerpen symbool gaat over producten (verpakkingen) 'in the loop' houden. Die producten worden pas gerecycled nadat ze echt niet meer gebruikt kunnen worden.

Criteria hergebruik-symbool

Koppeling aan een goed functionerend hergebruikssysteem

Het symbool mag alleen worden gebruikt voor verpakkingen die deel uitmaken van een goed functionerend hergebruikssysteem (met inbegrip van inzameling, reiniging, reparatie en herverdeling). Door dit element toe te voegen, wordt duidelijk gemaakt dat hergebruik niet alleen een kwestie van ontwerp is, maar ook van een operationeel systeem.

Minimaal aantal rotaties

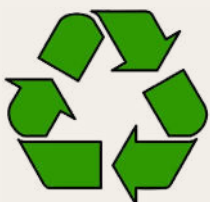
De sector benadrukt ook dat herbruikbare verpakkingen tijdens hun levensduur een minimaal aantal rotaties moeten doorlopen, in overeenstemming met de bepalingen van de PPWR. Een korte verwijzing hiernaar zou de geloofwaardigheid van het symbool kunnen versterken.

Handhaving en sancties bij misbruik

Om greenwashing te voorkomen, roept de sector expliciet op tot richtlijnen, toezicht en sancties voor bedrijven die het symbool misbruiken. Een korte verwijzing naar handhaving zou de beleidsvraag kunnen versterken.

Duidelijk onderscheid met recycling en aanmoediging van retourgedrag

Het symbool mag niet lijken op recyclingsymbolen en moet consumenten helpen begrijpen dat verpakkingen moeten worden teruggebracht naar een hergebruikssysteem.

Symbool voor recycling

Symbool voor hergebruik (in ontwikkeling)

Bijlage 10: Best practices uit binnen- en buitenland

Nederland

- De Reuse Roadmap 2030 voor Nederlandse supermarkten is een goede richtingwijzer waar de overheid als eerste naar gaat kijken mocht er aanvullend beleid op hergebruik geformuleerd gaan worden
- Pilot op Schiphol met Renewi
- Leids Ontzet: sinds 2019 verplicht herbruikbare bekertjes op het grootste tweedaagse lokale volksfeest van Nederland
- Pieter Pot / Wisselwaar
- Pilots herbruikbare wijnflessen in supermarkten (www.herbruikbarewijnfles.nl)
- De eerste twee edities van de Reusable Packaging Fair in Nederlanden lieten met honderden deelnemers, tientallen exposanten en sprekers vanuit verschillende sectoren zien dat hergebruik mogelijk is
- Steeds meer gemeenten bieden financiële en in-kind ondersteuning bij de overstap naar herbruikbare bekertjes en bakjes

Buitenland / internationaal

- Gentse Feesten (België): overal dezelfde beker, inwisselbaar op verschillende plaatsen en 1 euro statiegeld, op het grootste volksfeest van Europa
- Gemeente Aarhus (Denemarken): drie jaar herbruikbare verpakkingen pilot voor take-away, stadsbreed systeem
- INTERPOOL: in februari 2026 is een Europees project gestart om in 3,5 jaar te werken aan gestandaardiseerde, herbruikbare glazen flessen en potten in diverse landen (geleid door Fair Resource Foundation)
- Wetgeving in Frankrijk en België verplicht producenten en importeurs van verpakkingen een deel van de UPV-gelden (respectievelijk 5% en 2%) in herbruikbare systemen te investeren
- De in het punt hiervoor genoemde Franse wetgeving heeft geleid tot implementatie van gestandaardiseerde herbruikbare glazen verpakkingen in meer dan 350 winkels in vier Franse regio's (Bretagne, Normandië, Pays-de-la-Loire en Hauts-de-France)
- Herbruikbare transportverpakkingen wereldwijd zijn al een 100 miljard dollar markt
- Duitsland heeft een van de meest geavanceerde herbruikbare glazen verpakkingssystemen voor B2C
- Landen in de 'Global South' kennen vele lang bestaande herbruikbare verpakkingssystemen, en zien steeds meer initiatieven om wegwerp te vervangen
- Duitse betaald voetbalclub Borussia Dortmund: 81.000 mensen krijgen binnen een kwartier hun geld terug voor hun herbruikbare beker
- Het repareren van een herbruikbare pallet is 50-60% goedkoper dan een nieuwe pallet
- Herbruikbare verpakkingen breiden snel uit naar supermarkten en de grote merken in Frankrijk
- De Duitse gemeenten Tübingen en Freiburg pionieren met het heffen van een belasting op eenmalige verpakkingen voor take-away, en zien steeds meer gemeenten volgen

- Dubai en Georgië verbieden single-use plastic bevattende verpakkingen, zoals bekers en borden
- Experts in Japan roepen op tot vermindering van verpakkingen via hergebruik
- In de Verenigde Staten werd tijdens de Super Bowl XL 2025 van de National Football League (NFL) met herbruikbare bekers, slimme inzameling en grootschalige retourstromen gewerkt
- Herbruikbare verzendverpakkingen in e-commerce maken een opmars via pilots in de Verenigde Staten, Nederland (Decathlon) en België (Torfs, Juttu, Bpost)
- Voorbeelden zakelijke schoonmaak (dispensers met RFID navul)
- Voorbeelden herbruikbare transportverpakkingen (Newwen, poolers, etc)
- De Belgische gewesten willen de verantwoordelijkheid voor het behalen van de preventiedoelstellingen van de PPWR (artikel 43) formeel toewijzen aan de producenten, gepaard met een jaarlijkse preventiebijdrage die per materiaalstroom (plastic, metaal, karton, glas, enz.) moet worden betaald via de producentenorganisatie (UPV) als de preventiedoelstellingen niet worden gehaald. De gelden worden door de autoriteiten gebruikt om de transitie te ondersteunen.
- Het Oostenrijkse postbedrijf biedt herbruikbare verzendverpakkingen aan

Bijlage 11: Herbruikbare verpakkingen in de media

- Trouw: 'De herbruikbare wijnfles wint terrein, vooral in de horeca'
- Verpakkingsmanagement: 'Familia torres en Walraven Sax introduceren herbruikbare wijnfles en fustsysteem'
- Telegraaf: 'Ondanks verbod gooien we dagelijks 19 miljoen bekertjes weg, recyclen van karton kost meer water en energie dan gedacht'
- NOS: 'Heeft deze Friese oud-student de oplossing voor al dat afval door pakketjes?'
- NOS: 'Europese plannen voor verpakkingsafval: kleinere dozen en herbruikbare bekertjes'
- NRC: 'Glas recyclen? Waarom wassen we het niet gewoon'
- NRC: 'Bij de glasbak vroeg Thijs zich af: waarom zou je een glazen pot kapot gooien als die nog helemaal goed is?'

De afbeelding is een nieuwsbericht van Omrop Fryslân.

Woensdag 11 juni 2025, 18:00

Heeft deze Friese oud-student de oplossing voor al dat afval door pakketjes?

Een gemiddeld gezin in Nederland krijgt gemiddeld zo'n 150 pakketjes per jaar toegestuurd. In totaal gaat het om 371 miljoen pakketjes. Dat levert ieder jaar meer dan 100 miljoen kilo plastic, karton en papier op dat wordt weggegooid. Een aanslag op het milieu.

De Telegraaf Zomervakantie Tour de France Nieuws Sport Financieel

Herbruikbare bekertjes en glazen worden steeds vaker gebruikt in de horeca, bij evenementen en in stadions. © Eigen foto

'Hergebruik moet de norm worden, want dat doe je thuis toch ook'

Ondanks verbod gooien we dagelijks 19 miljoen bekertjes weg: 'Recyclen van karton kost meer water en energie dan gedacht'

NIEUWEGEIN - Hergebruik klinkt misschien als een hippe trend, maar het zit al in ons DNA. De broodtrommel mee naar school, de koffiemok op kantoor, het kratje bier uit de supermarkt of de waterfles in je tas: we doen het al jaren. Toch worden er dagelijks nog zo'n 19 miljoen wegwerpbekers en -bakjes bij het afval gegooid.

Gijsbert Termaat
Algemeen verslaggever

Luisteren Delen

Trouw Log

FIE SPORT&SAMENLEVING DUURZAAMHEID&ECONOMIE OPINIE CU

Verpakking

De herbruikbare wijnfles wint terrein, vooral in de horeca

Lege flessen bij een glasbak. Het kost veel energie om van oud glas weer nieuwe flessen te maken. Het kan duurzamer en goedkoper zijn om flessen op grote schaal te gaan hergebruiken. Jans van Geemp

Bijlage 12: De opkomst van eenmalige verpakkingen (midden 20e eeuw)

Hoewel herbruikbare artikelen eeuwenlang de norm waren, vond er halverwege de 20e eeuw een snelle omschakeling naar een wegwerpcultuur plaats. De verschuiving van herbruikbare naar wegwerpartikelen was geen eenmalige gebeurtenis, maar een geleidelijke verandering die werd aangestuurd door gemak, massaproductie (met name van plastic na de Tweede Wereldoorlog) en marketing.

- Naoorlogse bloei: Innovaties op het gebied van materialen, met name plastic, maakten goedkope, lichtgewicht wegwerpverpakkingen mogelijk en maatschappelijk wenselijk.
- Gemakcultuur: Wegwerpartikelen boden ongeëvenaard gemak (geen afwassen, opbergen of terugbrengen nodig) en pasten daarmee in een moderne, snelle levensstijl.
- Steun van de industrie: Producenten van wegwerpartikelen promootten deze als praktische uitvindingen, wat leidde tot een wijdverbreide acceptatie.

Ondertussen wordt steeds duidelijker wat de directe gevolgen en geëxternaliseerde kosten van de ver doorgevoerde wegwerpmaatschappij zijn. Het steeds weer opnieuw produceren, transporteren en verwerken van de groeiende stroom aan eenmalige verpakkingen kosten enorme hoeveelheden grondstoffen, materialen, water en energie.

In dit document wordt eenmalig en wegwerp afwisselend gebruikt om een verpakking aan te duiden die na één keer gebruik wordt weggegooid.

Bijlage 13:

Wat kunt u nog meer doen

Deelnemen aan de werkbezoeken bij aanbieders van herbruikbare verpakkingsooplossingen die we voor u organiseren in 2026

- Contact opnemen met aanbieders van herbruikbare verpakkingsooplossingen
- Aannemen van position papers rond herbruikbare verpakkingen uit de verschillende sectoren
- Zelf meer gebruik maken van herbruikbare verpakkingen om te helpen systemen op te schalen

MANIFEST

HERBRUIKBARE VERPAKKINGEN 2026

Een initiatief van:

FAIR
RESOURCE
FOUNDATION

 HERGEBRUIK NU

 enviu